

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

(RESEARCH METHODOLOGY)

ในการวิจัยเรื่อง “สื่อที่เหมาะสมในการส่งเสริมการผลิตตามความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ผลิตปาล์มน้ำมันอุตสาหกรรม จังหวัดชุมพร” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) แบบวัดครั้งเดียว (one-shot descriptive study) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดวิธีการวิจัยดังต่อไปนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

(Locale of the Research)

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยในพื้นที่จังหวัดชุมพร ซึ่งมีทั้งหมด 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองชุมพร อำเภอท่าแซะ อำเภอปะทิว อำเภอสวี อำเภอทุ่งตะโก อำเภอหลังสวน อำเภอพะโต๊ะ และอำเภอละแม

เหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกพื้นที่จังหวัดชุมพร เป็นสถานที่วิจัยเนื่องจาก จังหวัดชุมพร เป็นจังหวัดที่มีเกษตรกรปลูกปาล์มน้ำมันมากเป็นอันดับที่ 3 (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร: 2546) และจังหวัดชุมพร อยู่ในศักยภาพที่ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยได้เพราะ เป็นพื้นที่ที่ผู้วิจัยมีความคุ้นเคย และเป็นบ้านเกิดของผู้วิจัย ทำให้มีความสะดวกต่อการขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่าง

(Population and Sampling Procedures)

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้จะเก็บข้อมูลจาก เกษตรกรที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ในจังหวัดชุมพร จำนวน 30,436 ราย ในพื้นที่ 8 อำเภอ เพื่อให้สะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลและเป็นการคงไว้ซึ่งคุณภาพและสาระสำคัญของผลการวิจัยที่จะได้รับ จึงได้กำหนดให้มีการสุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากร โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง ศึกษาเกษตรกรที่ปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดชุมพร จำนวน 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองชุมพร อำเภอท่าแซะ อำเภอปะทิว อำเภอสวี อำเภอทุ่งตะโก อำเภอหลังสวน อำเภอพะโต๊ะ และอำเภอละแม

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คำนวณจากประชากรทั้งหมด 30,436 ราย โดยสุ่มขนาดตัวอย่าง (sample size) ได้ 394 ราย จากสูตรของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ซึ่งอยู่ในวิสัยที่ผู้วิจัยสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ โดยใช้สูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
 N = ขนาดของประชากร
 e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่า $n = \frac{30,436}{1 + 30,436(0.05)^2}$

$$n = \frac{30,436}{77.09}$$

$$n = 394.81$$

จากการคำนวณได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 394 ราย

ขั้นตอนที่ 3 เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างแล้ว จึงนำมาคำนวณจากสัดส่วนที่เหมาะสมของประชากรในแต่ละอำเภอ โดยใช้สูตร ดังนี้

$$n_i = \frac{nN_i}{N}$$

โดยที่ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
 N = จำนวนประชากรทั้งหมด
 N_i = จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม
 n_i = จำนวนตัวอย่างที่จะสุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

ตารางที่ 3 จำนวนตัวอย่างและประชากรในแต่ละกลุ่ม

กลุ่มที่	อำเภอ	จำนวนประชากร (ราย)	จำนวนตัวอย่าง (ราย)
1	เมืองชุมพร	4,079	53
2	ท่าแซะ	8,660	112
3	ปะทิว	3,169	41
4	สวี	4,502	58
5	ทุ่งตะโก	1,068	14
6	หลังสวน	3,807	49
7	พะโต๊ะ	2,282	30
8	ละแม	2,869	37
รวม		30,436	394

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร (2549)

ขั้นตอนที่ 4 เนื่องจากขนาดของกลุ่มอย่างแต่ละอำเภอมีขนาดต่างกัน จำเป็นต้องมีการเลือกตัวอย่างในแต่ละอำเภอ โดยอาศัยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) เพื่อกำหนดขอบเขตของประชากร (sampling frame) เสียก่อน ซึ่งหมายถึงกำหนดรายชื่อของกลุ่มตัวอย่างในที่นี้จะใช้วิธีการจับฉลาก (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2536: 90-91)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (The Research Instrument)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยค้นคว้าจากตำราต่าง ๆ พร้อมทั้งขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นมีลักษณะคำถามเป็นแบบเปิด (open-ended question) และคำถามแบบปิด (close-ended question) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันอุตสาหกรรม จังหวัดชุมพร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับ การศึกษา ฐานะในการดำเนินการผลิตปาล์มน้ำมันอุตสาหกรรม รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกิจการ จากการผลิตปาล์มน้ำมันอุตสาหกรรม รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกิจการจากการผลิตผลผลิตทางการ เกษตรชนิดอื่น รายได้อื่น ๆ เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมัน (ปี) แรงงานใน การผลิตปาล์มน้ำมัน ขนาดของแปลงปลูกปาล์มน้ำมัน รูปแบบของสื่อที่มีความเหมาะสมในการ ส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมันอุตสาหกรรม และประเภทของสื่อที่มีความต้องการรับรู้ข่าวสาร ลักษณะคำถามเป็นแบบชนิดปลายปิดและปลายเปิด

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อสื่อในการส่งเสริมการผลิตปาล์ม น้ำมันอุตสาหกรรม โดยแต่ละข้อคำถามมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2536: 114) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับดังนี้

มีความเหมาะสมในการส่งเสริมมากที่สุด	5	คะแนน
มีความเหมาะสมในการส่งเสริมมาก	4	คะแนน
มีความเหมาะสมในการส่งเสริมปานกลาง	3	คะแนน
มีความเหมาะสมในการส่งเสริมน้อย	2	คะแนน
มีความเหมาะสมในการส่งเสริมน้อยที่สุด	1	คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการรับรู้ ข่าวสาร การสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน โดยแต่ละข้อคำถาม มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2536: 114) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับดังนี้

เกิดปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด	5	คะแนน
เกิดปัญหาและอุปสรรคมาก	4	คะแนน
เกิดปัญหาและอุปสรรคปานกลาง	3	คะแนน
เกิดปัญหาและอุปสรรคน้อย	2	คะแนน
เกิดปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุด	1	คะแนน

การทดสอบเครื่องมือ (Pre-testing of the Instrument)

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และได้ทดสอบคุณภาพของแบบสอบถามในด้านความเที่ยงตรง (validity) และความเชื่อถือได้ (reliability) ของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือวัดในสิ่งที่ต้องการศึกษาดังนี้

1. การทดสอบความเที่ยงตรง (validity) นำเสนอแบบสอบถามที่สร้างแล้วเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความชัดเจนและความเหมาะสมของข้อความแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะนั้น

2. การทดสอบความเชื่อถือ (reliability) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบกับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อทดสอบความเข้าใจในเนื้อหาของแบบสอบถาม แล้วนำเอาข้อมูลที่ได้มาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient of Alpha) ตามแบบของ Cronbach แล้วนำแบบสอบถามที่ได้ปรับแก้ไขแล้วไปทำการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันอุตสาหกรรม จังหวัดชุมพร

วิธีหาความเชื่อมั่นสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (ประคอง วรรณสูตร, 2542: 45) ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

α คือ สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n คือ จำนวนข้อ

S^2 คือ คะแนนความแปรปรวนของรายการแต่ละข้อ

S_x^2 คือ คะแนนความแปรปรวนของทั้งฉบับ

จากการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น “สัมประสิทธิ์แอลฟา” (α -coefficient) ของแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาโดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.8754 และเมื่อจำแนกออกตามความคิดเห็นที่มีต่อสื่อที่เหมาะสมในการส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมันอุตสาหกรรม พบว่า ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาด้านความคิดเห็นที่มีต่อสื่อที่ใช้ในการส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมันอุตสาหกรรม มีค่าเท่ากับ 0.9419 ส่วนค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการรับรู้ข่าวสารและการสื่อสารของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมันอุตสาหกรรม มีค่าเท่ากับ

0.7401 และเมื่อนำไปเทียบกับเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ซึ่งระบุว่าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาไม่ควรต่ำกว่า 0.70 ดังนั้นจึงถือว่าแบบสอบถามอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ซึ่งได้จากเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันอุตสาหกรรม จังหวัดชุมพร
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ได้รวบรวมไว้แล้ว ซึ่งได้จากเอกสารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจากหนังสือ วารสาร เอกสาร สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยอื่น ๆ ที่มีผู้จัดทำไว้แล้ว

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of data)

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา จำนวน 394 ชุด มาจัดหมวดหมู่ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแปลงสภาพแนวความคิดเห็นหรือตัวแปรที่ต้องการศึกษาเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ และกำหนดค่าออกมาเป็นตัวเลข เพื่อลงรหัสข้อมูล (coding) เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยทำการประมวลผลจากเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย เพื่อทำการคำนวณหาค่าสถิติ แล้วสรุปผลการศึกษาวินิจฉัยนำเสนอในรูปแบบลักษณะของการใช้ตารางประกอบดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันอุตสาหกรรม จังหวัดชุมพร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) โดยใช้ตารางแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่ออธิบายข้อมูลที่แสดงในรูปตาราง โดยการแยกแยะข้อมูลตามประเด็นในวัตถุประสงค์ ซึ่งผู้วิจัยใช้บรรยายและสรุปเชิงวิเคราะห์ตามแนวคิดและทฤษฎีที่กำหนดไว้

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นที่มีต่อสื่อในการส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมันอุตสาหกรรม เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยแต่ละข้อคำถามมีคำตอบให้ผู้ตอบเลือกตอบ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จึงวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) สำหรับการแปลผล ได้นำคะแนนค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นที่มีต่อสื่อในการส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมันอุตสาหกรรม มาเทียบกับเกณฑ์โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการแปล ความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
3.68 – 5.00	มีความเหมาะสมในการส่งเสริมมาก
2.34 – 3.67	มีความเหมาะสมในการส่งเสริมปานกลาง
1.00 – 2.33	มีความเหมาะสมในการส่งเสริมน้อย

ตอนที่ 3 ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการรับรู้ข่าวสาร การสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยแต่ละข้อคำถามมีคำตอบให้ผู้ตอบเลือกตอบ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จึงวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) สำหรับการแปลผล ได้นำคะแนนค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการรับรู้สื่อ มาเทียบกับเกณฑ์โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการแปล ความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
3.68 – 5.00	มีปัญหาและอุปสรรคในการรับรู้สื่อมาก
2.34 – 3.67	มีปัญหาและอุปสรรคในการรับรู้สื่อปานกลาง
1.00 – 2.33	มีปัญหาและอุปสรรคในการรับรู้สื่อน้อย

ตอนที่ 4 ความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อสื่อในการส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมันอุตสาหกรรม และปัญหาและอุปสรรคในการรับรู้ข่าวสาร การสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (inferential statistics) โดยเปรียบเทียบจากค่าเฉลี่ยและทดสอบค่าเฉลี่ยด้วย t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว F-test โดยกำหนดระดับความสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย
(Research Duration)

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลา 20 เดือน ก่อตั้งตั้งแต่เดือน มีนาคม พ.ศ. 2549 ถึงเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2550

